75 pokib — Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го СЕРПНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 21, 1968 No. 153. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 20-го серпня 1968

В АМЕРИЦІ

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КАНДИДАТ на президента Ричард М. Ніксон заявив, що він тепер не виявляє своїх плянів про виборчу кампанію та про свою програму, бо головну амуніцію залишає аж на той час, коли виявить свою виборчу плятформу Демок. Конвенція, що зачнеться 26-го серпня в Шикаґо. Зате колишній віце-президент обороняв свого кандидата на віце-президента Спіра Т. Еґню, кажучи, що він має характер, здібність вести кампанію і проникливість. Ніксон сказав: „Я глибоко переконаний в тому, що Еґню, на випадок потреби, може стати президентом ЗСА". Ніксон користатиме з телевізії, але він заявив, що не занехає і безпосередніх зв'язків із виборцями.

5-РІЧНІЙ ДІВЧИНІ МАРІЇ ДЖАЄНАРІС з Геґерставну в Меріленді перещепили серце 11-річного хлопця Джеймса Д. Геррона з Лафасту в Індіяні. Успішна операція відбулася в шпиталі св. Луки у Гюстоні в Тексасі. Дівчина Марія нездужала на серце в шпиталі Джана Гопкінсона в Балтиморі, звідки її перевезли до Гюстону. Вона була другою дитиною, якій перещеплювали серце. Першою дитиною був дво і піврічний хлопець в шпиталі в Брукліні, який помер 6 і пів години після операції. Марія Джаєнаріс щасливо перебула операцію перещеплення серця. Їй перещепили серце хлопця, який нездужав на вилив крови до мозку, і помер від цього саме перед операцією. Операцію переводив спеціяліст д-р Дентон А. Кулі з 4-ма іншими лікарями. Операція тривала 105 мінут.

ГУБЕРНАТОР МЕРИЛЕНДУ СПІРО Т. ЕҐНЮ заявив на пресовій конференції, що він ніколи не виступав проти неґритянського населення, бо він вірить в те, що повна справедливість і повні права прислуговують згідно з законами і чорному населенню в цій країні. Але ґубернатор Еґню ,найменований на кандидата на віце-президента від Республіканської Партії, заявив, що він завжди виступав і виступатиме проти расових заворушень, бо насильними діями не здобудеться рівних прав, тільки можна спричинити те, що й біле населення на насильство відповідатиме насильством. Еґню вірить, що під час виборчої кампанії він вияснить своє становище.

У СВІТІ

РЕЧНИК ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ У ПАРИЖІ КРИТИКУВАВ на пресовій конференції президентських кандидатів — республіканця Ричарда Ніксона й демократа Гюберта Гомфрі — за їх становище супроти В'єтнаму, зате відмовився заявитись щодо програми третього кандидата, демократичного сенатора Юджина МекКарті. Коментатори твердять на цій основі, що в'єтнамські комуністи бажали б собі найбільше, щоб демократична конвенція призначила Юджина МекКарті на офіційного кандидата і щоб той виграв вибори.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ МОШЕ ДАЯН НАТАВРУВАВ молодечих ізраїльських демонстрантів, які два дні тому пошкоджували майно в арабській дільниці Єрусалиму. Ген. Моше Даян прибув до тієї дільниці на запрошення посадника цілого Єрусалиму Тедді Коллека: він заявив, що молоді ізраїльські демонстранти своїми ділами тільки допомогли арабським терористам, давши їм в руки новий арґумент на конечність ведення терористичної роботи супроти Ізраїлю.

СОВЄТСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ Д-Р ВІКТОР ЧЕПРАКОВ ПРОГОЛОСИВ в „Ізвєстіях" статтю п. н. „Проблеми останньої третини сторіччя", в якій повторює комуністичні нісенітниці про неминучість занепаду капіталізму та перемогу комунізму. Не згадуючи нічого про недавній виступ московського вченого фізика проф. Андрея Сахарова, який спасення світу вбачав у тісній співпраці між ЗСА й СССР, він, Чепраков, виключає тезу Сахарова, що СССР ступатиме в сторону демократизації, а ЗСА в сторону соціялізму.

ДВА ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКІ МІНІСТРИ ПЕРЕГОВОРЮВАТИМУТЬ в найближчому часі з своїми контрпартнерами із Східньої Німеччини. Міністер економіки Німецької Федеративної Республіки д-р Карль Шіллер і міністер пошти Вернер Доллінґер візьмуть участь у першій в післявоєнних роках конференції між двома частинами поділеної Німеччини на міністерському рівені. Східня Німеччина зайняла примирливіше супроти Західньої Німеччини становище під несподіваним натиском збоку Москви.

ЕКО мав свій вечір на Союзівці

Союзівка. — Поляки кажуть, що „пана пізнати по халявах", а наш незрівняний ЕКО — маестро Едвард Козак — твердить, що людину найліпше можна пізнати по носі. Це він доказував малюнком і словом під час свого ориґінального вечора на цій оселі минулої неділі, 18-го серпня, коли також відбулася виставка його образів. У вечорі, що ним проводив проф. Роман Левицький, взяв участь також письменник - фейлетоніст Іван Керницький — Ікер.

Попереднього дня, в суботу 17-го серпня, відбувся концерт з виступами оперової співачки Марії Лисогір, при фортепіяновому акомпаніяменті Олі Дмитрів, та піяністки з Бразилії Ляриси Борушенко - Моро. Програмою концерту проводив маестро Володимир Гентиш.

У п'ятницю, 16-го серпня, під час забави ввечері обрану нову кралю тижня на Союзівці, корону якої цим разом здобула Оля Шуя, дочка Степана і Катерини Шуїв з

Оля Шуя, нова краля тижня на Союзівці

[redacted] - Лорейн, Огайо. Нова краля є на останньому році середньої школи, належить до Пласту, грає на піяні і ґітарі, належить до драматичного гуртка та, очевидно, є членом УНСоюзу.

Джансон не змінить своєї політики супроти В'єтнаму

Дітройт. — Президент Л. Джансон потвердив найрішучішими словами свою дотеперішню політику супроти В'єтнаму та заявив, що поки він урядуватиме в Білому Домі — він не поступиться з своєї найважливішої вимоги, щоб Північний В'єтнам зменшив з свого боку воєнні зусилля в заміну за повне припинення летунських атак проти Північного В'єтнаму. Президент виголосив велику промову, присвячену в головній мірі В'єтнамській проблемі, в першому дні конвенції Ветеранів закордонних воєн у понеділок 19 серпня ц. р. На початку своєї промови Джансон прославляв важко недужого кол. президента Д. Д.. Айзенгавера та закликав всіх приявних відмовити мовчки стоячки одно-хвилинну молитву за здоров'я Айзенгавера. — Хоча Президент не назвав за іменем нікого з президентських кандидатів, проте його заява була насправді відповіддю на становища тих кандидатів щодо війни-миру у В'єтнамі, при чому його завваги рішуче відкидали пропозиції, що їх проголосив у ході своєї передвиборчої кампанії сенатор Юджин МекКарті. Джансон ствердив, що він припинив бомбардування Північного В'єтнаму на 90%, а у відповіді на такий доказ доброї волі Америки — комуністи збільшили інфільтрацію Південного В'єтнаму своїми військами і атаки проти відкритих міст на 100%. Президент таврував тих, які критикують його політику супроти В'єтнаму та вимагають повного припинення налетів проти Північного В'єтнаму, що вони не ставлять ніяких вимог і не мають слів критики на адресу Північного В'єтнаму. Президент відкинув теж пропозицію сенатора Юджина МекКарті, щоб у Південному В'єтнамі створити коаліційний — себто з участю також комуністів — уряд, а зате висловився за вільні вибори у Південному В'єтнамі.. Однак комуністи— заявив Президент — не хочуть вільних виборів, а хочуть накинути свою владу „кулями". През. Джансон висловився проти пристосовування політики супроти В'єтнаму й цілої Південної Азії до вимог внутрішньої партійної політики в Америці та до перед виборчого часу та пригадав, що політику супроти В'єтнаму устійнили вже два попередні президенти — Айзенгавер і Кеннеді — на двопартійній базі. Він висловив переконання, що кожний президент, який прийде після нього, діставши відповідальність за долю нації і спираючи свою політику на основі всіх доступних йому відомостей та зв'язків з чужими державами, вестиме у В'єтнамі ту саму політику, що її веде він. Він відкинув теж суґестію сенатора Юджина МекКарті, щоб припинити у Південному В'єтнмі воєнну тактику, обраховану на вишукуванні й винищуванні ворога: колиб таке вчинити, то це дало б вільну руку ворогові зосереджуватись біля великих південно-в'єтнамських міст та нападати на них. Президент Джансон не залишив ніякого сумніву, що він не піде на ніякі компроміси у справі війни-миру у В'єтнамі.

Стан здоров'я Айзенгавера далі критичний

Вашингтон. — Виданий 19-го серпня о год. 10:30 по полудні бюлетень про стан здоров'я колишнього президента Двайта Д. Айзенгавера стверджує, що 77-річний пацієнт далі находиться в критичному стані, хоч спазми серця не такі часті, як бували раніше. Оцей критичний стан доров'я та вік пацієнта виключає, на думку більшости лікарів, які піклуються про доров'я Айзенгавера, перещіплення чужого серця колишньому президентові. Також члени родини хворого висловилися проти перещіплення чужого серця. Але консиліюм лікарів стверджує, що основний стан здоров'я не поправився, і що пацієнт бореться зі смертю. Перещепити здорове серце Айзенгаверові пропонував лікар оператор із Гюстону в Тексасі д-р Дентон А. Кулі, який досі перещепив 10 сердець, з того 8 пацієнтів ще живуть. На думку д-ра Кулі Айзенгавер не застарий на перещіплення серця, але він додав, що тут може мати вплив особистий стан здоров'я пацієнта та історія його недуги.

В 100-ліття „Просвіти" — збори „Просвіти" у Параґваї

Енкарнасіон. — В столиці Параґваю відбулись загальні збори Централі Товариства „Просвіта". Крім звіту з праці голови Централі А. Непорадного та інших членів управи, звітувала також Секція Молоді, що має в столиці 25 молодих членів та дуже активно працює. У зборах взяли участь делеґати від семи активних філій „Просвіти" у цій країні. У своєму звіті бібліотекар С. Худик ствердив зниження кількости прочитаних українських книжок. Учасники радились над тим, як запобігти цьому небезпечному прояву, бо відхід читачів від рідної літератури означає відхід від ірдного слова потім і культури. До нової Головної Управи Т-ва „Просвіта", як повідомляв тижневик „Українське „Слово" з Буенос Айресу в ч. 16. ввійшли активні громадяни: Зенон Шостак, В. Олійник, С. Худик, К. Баранський, Г. Шостак, М. Івасютин; Ревізійна Комісія: Іван Лучин, В. Баран і В. Олійник; бібліотекар — Степан Худик. По більших активних філіях в Параґваї відзначають 100-літній ювілей створення матірного Т-ва „Просвіта" на Рідних Землях.

Москва продовжує пресові атаки проти чеського режиму

Москва. — Москва продовжує кампанію проти демократизаційного курсу внутрішньої політики в Чехословаччині. В своїй черговій статті з минулого понеділка 19 ц. м. московська „Правда" твердить, що робітники в автомобільній фабриці Авто - Прага", які проголосили були в „Правді" 30 липня ц. р. „одвертого листа" з випадами проти чеського уряду та насправді із запрошуванням Совєтського Союзу до збройної інтервенції у ЧСР, що ті робітники стали преметом переслідування. Того одвертого листа підписали 99 осіб — автомобільні робітники і їхні родини: виступ тих робітників викликав обурення всього чеського громадянсьтва й чеська преса затаврувала була його як зрадницький вчинок. Московська „Правда" особливо критикує офіціоз чеської компартії „Руде Право". Однак чеські газети припинили будь-які атаки проти СССР. Вони передруковують античеські статті з совєтської преси без коментарів тільки одна чеська газета подала їх під заголовком: „Хто відновив полеміку?".

Президент ЧСР прийняв 6-ох католицьких єпископів

Прага. — Чехословацький президент Людвік Свобода прийняв на одногодинній авдієнції 6-ох католицьких єпископів, які були переслідувані впродовж всього попереднього комуністичного режиму в ЧСР. За офіційним повідомленням та нарада, в якій взяли участь також міністер культури Мірослав Ґалушка та апостольський адміністратор Франтішек Томашек, мала на меті „передискутувати співпрацю між державою та Католицькою Церквою". Звільнений з комуністичної в'язниці чеський кардинал Иосиф Беран перебуває постійно у Римі. Власне його поворот на становище примаса Католицької Церкви у ЧСР, призначення єпископів у 5-ох єпархіях, де звільнились єпископські становища ,відкриття закритих духовних семінарій і т. п. важливі справи, що назріли під час тривання сталінського режиму в ЧСР і звороту в сторону демократизації, були предметом тієї наради. Всі коментатори вважають її за новий знаменний доказ, що теперішній режим в ЧСР не заверне з демократизаційного курсу.

МЕЦЕНАТИ МАЛИ ЗУСТРІЧ З ВЕРХОВНИМ АРХИЄПИСКОПОМ

Стемфорд. — В середу 14 серпня ц. р. у приміщеннях „Іннес Арден" ґольф клюбу біля Стемфорду відбулася зустріч вечеря Блаженнішого Верховного Архиєпископа із меценатами жертводавцями „Фонду Верховного Архиєпископа", які пожертвували на цей фонд по тисячу долярів. Ця перша в нас цього рода імпреза замітна передусім висотою індивідуальних пожертв наших ідейних громадян — відбулася у приємній товариській атмосфері. Крім Верховного Архиєпископа присутніми були Митрополит Амброзій Сенишин, Владика Кир Йосиф Шмондюк, — який, як стемфордський ординарій, був господарем тієї зустрічі, і декілька знатних священиків із стемфордської і філядельфійської єпархій. Участь у зустрічі взяли 24 жертводавці з подругами, які мали нагоду познайомитися й обмінялися думками з Їх Блаженством.

Під час вечері коротке слово, від жертводавців виголосив д-р Богдан Олесницький — по українськи і п. Йосиф Лисогір — по англійськи. П. Ераст Куровицький, скарбник Комісії „Фонду Верховного Архиєпископа", коротко звітував про успішний перебіг збіркової кампанії на терені великого Ню Йорку.

Важливою подією, яка мала місце під час тієї зустрічі, був окремий виступ д-ра Богдана Олесницького, який як один із членів Ради Директорів Українського Музею у Стемфорді, в імені Опікуна музею Владики Кир Йосифа Шмондюка і в імені Ради Директорів музею

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ТРУДО ВІТАВ УКРАЇНЦІВ З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Блаженніший Іларіон Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді

Блаженніший Іоан Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА

Саскатун. — З нагади урочистих відзначувань Золотої річниці створення Ккраїнської Греко - Православної Церкви в Канаді надіслали Іоана з ЗСА, прем'єр Прем'єр Канади П. Трудо і генерал - губернатор Роланд Мичинер. На одній із сесій привітав маси народу та Ієрархів УГПЦеркви, в тому присутнього Митрополита Іоана з ЗСА, прем'єр уряду Саскачевану Росс Течер. Телеграму - привіт надіслав також новий федеральний міністер з Оттави Отто Лейнг та ін. Урочистості тривали від 5 до 7 липня включно. В п'ятницю вранці в катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні, де 50 років тому було створено Українську Греко - Православну Церкву, була віслужена Архирейська Літургія. Як повідомляв вінніпезький тижневик „Український Голос" з 17 липня, літургічну відправу очолив Владика Андрей, Архиєпископ Едмонтону і Зах. Канади, при почесній участі Блаженнішого Митрополита Іоана і Архиєпископа Михайла. Сослужили оо. О. Хом'як, Д. Лучак, В. Василів, М. Равлюк, В. Лакуста і О. Гудима. Співав добре вишколений хор православної молоді з Едмонтону під вмілою рукою свого диригента п. Р. Солтикевича. Після Літургії відслужено Панахиду по відійшовших з цього світу піонерах - основоположниках Церкви, та відбуто сповідь для учасників ювілейних святкувань. Пообідня частина дня була присвячена молоді. В суботу була відправлена Архиєрейська Літургія, після чого відбувся Собор, під час якого Митрополит Іоан з Америки привітав Собор від себе і Української Православної Церкви в ЗСА. Промовляв Владика Андрей з Едмонтону і запропонував проголосити 1969 рік ювілейним роком нашої молоді. Про господарський стан Церкви звітував голова Президії консисторії митрофорний протоєрей о. Ф. Керніцький, а про Колеґію св. Андрея її принципал о. д-р С. В. Савчук. Владика Борис, Єпископ Саскатуну і Середньої Єпархії вітав учасників Собору, відмічуючи історичну ролю міста Саскатуну, де зродилась і зреалізувалась ідея Української Православної Церкви. Під кінець Собору його діловий голова о. П. Самець роздав почесні грамоти Церкви Блаженнішому Митрополитові Іларіонові (в його відсутності) і Блаженнішому Митрополитові Іоаннові, також Архиєпископам Михайлові і Андреєві та Єпископові Борисові. Собор закінчено молитвою. Після пообідньої сесії, увечорі на ювілейному бенкеті з головною промовою виступав. адв. П. Лазарович, були роздані Почесні Грамоти, а на закінчення відбувся концерт та на Виставковій Площі — багатотисячний здвиг української православної молоді й батьків. У неділю 7 липня, після відправ літургій, священики УГКЦеркви приступали до св. причастя. Архиєрейське Богослуження очолював Блаженніший Митрополит Іоан (Теодорович). Через стан здоров'я не зміг взяти участи у всіх урочистостях Блаженніший Митрополит Іларіон. По полудні головною точкою святкувань була доповідь архипресвітера о. д-р С. Савчука, який підкреслював велике значення укр. мови і збереження традицій в розвитку української спільноти в Канаді. Після доповіді були вручені ювілейні грамоти членам - засновникам УГПЦеркви в Канаді. Недільна програма закінчилась спільним виступом хорів із Саскатуну й Едмонтону. Великим успіхом користувались виступи молодих бандуристів, під диригуванням Є. Цюри, та ін. мистецькі групи. Впродовж трьох днів висвітлювано в залі „Джулібі" англомовний фільм „Не хлібом самим буде жити людина" — про історію і значення Української Греко - Православної Церкви в Канаді.

На Евхаристійному Конґресі в Боґоті католики відправляли Богослужби разом із протестантами і православними

Боґота, Колюмбія. — В другому дні Міжнародного Евхаристійного Конґресу відбулися спільні Богослужби й молитви католиків і православних та протестантів в дусі екуменізму. Це було вперше на цьому 39-му Евхаристійному Конґресі, які влаштовує Католицька Церква, починаючи від 1881-го року. Богослужби та молитви відбувалися на великій площі, приготованій для Конґресу. В них взяли участь 30 Кардиналів і Єпископів, між ними був і папський леґат Кардинал Джіякомо Леркаро та Архиєпископ Боґоти — Анібаль Мунюз Дюк. Були представники сирійських Меронітів і Грецької Православної Церкви, лютеранський єпископ Герман Діц Фелбінґер із Німеччини і місцевий англіканський священик. Співали гимни і релігійні пісні хори з католицьких і протестанських церков. Падав холодний дощ, і не були зайняті всі місця на приготованій площі, яких є 305,000. Архиєпископ Дюк підкреслив, що треба дякувати Богові за те, що на цей Евхаристійний Конґрес зібралися християни різних віровизнань.

ПОЯВИВСЯ ДРУКОМ „ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК" М. ДАНИЛЮКА

Джерзі Сіті. — У В-ві „Свобода" вийшла друком книжка д-ра Михайла Данилюка „Повстанський записник". Частини цього „Записника" були друковані уривками у фейлетонах „Свободи". Книжка має, крім передмови, такі розділи: „Батьківщино моя" „Напередодні", „Тіні", „Наказ — почати з нічого", „Лист", „Шукання виходу", „Вихор", „Усім на пам'ятку", „Іде зима", „Чекаємо на весну". „Перша трагедія", „Поспіх", „Василь", „Нарада", „Що більше?", „Новими шляхами", „А вже весна". „Смерть", „Бій", „Болі росту", „Свято", „Ганя", „Стенограма двох тижнів", „Сонце і хмари", „Останній наказ", „Золоті струни" і „Минуло багато років". У вступі в-ва до цієї книжки м. і. сказано: „Книжка Михайла Данилюка „Повстанський записник" — черговий цінний вклад у, на жаль, все ще небагату літературу, присвячену одній з найяскравіших сторінок в новітній історії України — збройній боротьбі нашого народу в часах другої світової війни з червоними і брунатними фашистами. Описуваний автором розвиток подій на Крем'янеччині графічно можна б представити, як криву, пружнисту лінію, що пнеться вгору — аж до отвертого, кривавого зудару, аж до тотальної війни із стократ ліпше озброєними, стократ численнішими зайдами, які прийшли в Україну, щоб поневолити її нарід, щоб осісти на його родючих землях ... Динамічність розповіді, її удокументованість, а водночас дух революційної романтики — такі основні прикмети „Повстанського записника", який розкриває перед читачем широку, для багатьох досі незнану, панораму героїчних дій українських повстанців на Крем'янеччині в 1942-43 роках ..."

Літературний редактор — Вячеслав Давиденко, а мистецьке оформлення — арт. малярa Леоніда Папари. Книжка має 288 сторінок сторінок друку стандартного формату, її можна замовляти у в-ві „Свобода., в ціні $5.00 за примірник у твердій, полотняній оправі і $3.50 за примірник у м'якій, паперовій обкладинці. Увесь прибуток цієї книжки, після покриття коштів її публікації, автор призначив на Церкву-Пам'ятник у Бавнд Бруку на вічну пам'ять вояків УПА що впали у всі періоди її боротьби.

Д-р Михайло Данилюк

Фотокопія (поменшена) обкладинки „Повстанського записника"

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конвенція демократів

26 ц. м. почнеться в Шикаґо конвенція Демократичної партії, яка визначить офіційних кандидатів на президента й віце-президента. Однак уже від 19 ц. м. почали нараджуватись у Вашинґтоні і Шикаґо Комісії, на яких буде відбуватися найважчий бій за склад делеґацій із південних стейтів і за плятформу партії. Хоч і в Республіканській партії існує поділ на консерватистів, поміркованих і лібералів, внутрішні неполадки у Демократичній партії куди виразніші й гостріші: „за" і „проти" політики демократичного Уряду в справі В'єтнаму та „за" і „проти" його становища до расової проблеми.

Від муринських організацій з Міссіссіпі, Джорджії, Алабами, Теннесі, Північної Каролайни, Тексасу й Ню Йорку наспіли скарги до 110-членної Мандатної — по нашому — Комісії Демократичної Конвенції, що делеґації з тих стейтів на конвенції або не репрезентують усіх прошарків громадянства, або виразно однобічно наставлені супроти громадянських прав для муринів. В деяких скаргах ставиться під сумнів льояльність поодиноких делеґатів з південних стейтів, чи вони підтримуватимуть зголошувані на конвенції кандидатури, чи симпатизуватимуть із колишнім губернатором Алабами Джорджом Воллесом, демократом, який, однак, проголосив свою кандидатуру незалежно від партійного проводу й конвенції.

Проте, куди важливішою проблемою є вирішення партійної виборчої плятформи, найбільш контроверсійною точкою якої буде відношення до війни-миру у В'єтнамі. Обидва сенатори — Юджин МекКарті й Джордж МекҐоверн, який недавно теж проголосив свою кандидатуру, — наполягають, щоб у партійній плятформі поставлено точку над „і" щодо припинення бомбардування Північного В'єтнаму та коаліційного уряду в Південному В'єтнамі — в обох тих справах вони різняться з Гюбертом Гомфрі. Очевидно, фахівці знайдуть компромісову формулу, але невідомо, чи вона відбиватиме єдність партії.

Справа цієї єдности — найбільша проблема демократичної конвенції у Шикаґо. Гюберт Гомфрі, який має найбільше шансів стати офіційним кандидатом партії, здає собі справу з того, що від партійної єдности залежить і виграш у листопадових виборах.

Заклик до самознищення

У Видавництві Київського університету вийшла книжка „Соціяльно-політичні основи розквіту та зближення соціялістичних націй в СССР". Написана на основі зібраних „матеріялів про Українську ССР", але порушено в ній проблему, що стосується всіх неросійських народів в імперії. Книжка віддзеркалює пляни ЦК КПСС відносно дальшої долі неросійських народів. Рецензент „Радянської України" з 14 серпня зазначає, що „буржуазні пропаґандисти та їх наспівувачі з націоналістичного табору щосили галасують з приводу „денаціоналізації" яка начебто відбувається в СССР" і, мовляв, дана книжка — розбиває їхні „наклепницькі вигадки".

Головні тези цієї „наукової праці" такі: вже перейдено в СССР початковий період „формування соціялістичних націй"; нинішній розвиток їх веде „до цілковитої внутрішньої соціяльної-економічної, політичної, духово-психологічної й етнічної єдности"; вже тепер „невід'ємною частиною могутнього процесу зближення націй є взаємодія культур, виникнення спільних для всіх народів інтернаціональних традицій, зростання поряд з рідною мовою значення російської мови, як засобу міжнаціонального спілкування".

Від часу закінчення другої світової війни новим духом свободи повіяло над земною кулею. Колоніяльні народи здобувають національно-державну незалежність. Постають нові держави, — члени ОН. Наростаючі сили націоналізму в його природньо-людському вияві, а не у фашистського типу викривленні, привели до створення багатьох держав; вони ж привели до самоочищення від комуністичного „інтернаціоналізму" в таких країнах, як Індонезія та Греція. Автономно-культурних прав домагаються баски в Еспанії, французькі канадійці в Канаді, біяфрійці в Африці, вальонці в Бельгії. Народи сателітних країн підводяться в боротьбі за свободу. Підводиться й Україна — всупереч „науковим твердженням" московських імперських слуг.

Д-р Богдан Олесницький

НА ПРОЩАННЯ

(Промова під час прощальної зустрічі з Верховним Архиєпископом в Ню Йорку 14-го серпня 1968)

Мені припала велика честь привітати всіх Вас з нагоди товариської зустрічі Їх Блаженства нашого Найдостойнішого Гостя із меценатами Фонду Верховного Архиєпископа, з тими всіми, які з нагоди радісної гостини нашого Архипастиря своїми тисячодоляровими пожертвами допомогли в реалізації великих і далекосяглих проєктів та задумів нашого Первоієрарха.

Коли оцінювати нашу зустріч у цьому гарному хоч би й за тутешніми українськими стандартами приміщенні, то вона не тільки незвичайна, але, як дехто може подумати, дещо екстраваґантна і претенсійна. Та на цій багатій американській землі такий уже звичай, що, при нагоді збіркових кампаній для великих політичних чи добродійних цілей, матеріяльно спроможні люди доброї волі засідають до спільної вечері, складаючи при тім пожертву на таку чи іншу благородну ціль.

Я певний, що між усіми нами, які маємо щастя і велику честь бути сьогодні тут із нашим Найдостойнішим Гостем, нема гордих зі свого матеріяльного статусу людей, — і що всі ми у щирій скромності й покорі свідомі того, як дуже мала є матеріяльна пожертва кожного з нас — у порівнянні з великою жертвою, яку Він своїм мученицьким життям і незламним характером дійсного християнського страдника приніс для нашої Церкви і нашого народу і яка мала і недостатня є наша допомога в обличчі великих та історичних завдань і задумів Їх Блаженства.

Нема сумніву, що є багато, багато людей, які не могли пожертвувати тисячу долярів, але вони зі щирого серця і щедрої руки дали стільки, скільки могли, — а їх пожертва у відношенні до їх матеріяльної спромоги не в одному випадку була, може, більша і жертвенніша, ніж наша.

Ваше Блаженство! Мені прикро, що у моєму слові до Вас сьогодні велика радість мусить обнятися з великим смутком і що моє слово не привітальне, але в дійсності — прощальне.

Ще кілька днів, і Ви від нас від'їдете. Скінчаться дні великих празників і великого духового піднесення, а з нами залишиться тільки спогад, з якого — наче з цілющого джерела — ми будемо черпати і силу і снагу для дальшої наполегливої праці над здійсненням великих національних і духових ідеалів.

Короткий, але який же радісний і повний незабутніх вражень був Ваш побут серед розсіяної по світі вірної пастви. У Вашому тріюмфальному поході по осередках українського поселення на північноамериканському континенті Ви завоювали й полонили серця та уми українських людей. У багатьох душах Ви наново розпалили полум'я не погаслого ще ідеалізму і вляли в них віру в перемогу добра над злом.

Ваш приїзд до нас — так довго нами очікуваний, а заразом такий несподіваний і такий для всіх нас хвилюючо радісний — це дійсне об'явлення Божої ласки, яке у втомлених душах вихідців із рідної землі зродило нові надії і зміцнило віру у Божу справедливість.

Владико! Ви у своїй глибокій скромності, такій притаманній великим людям, може й не знаєте і не уявляєте, як дуже, дуже був Ваш приїзд для нас потрібний і скільки доброго та корисного принесла нашій спільноті Ваша, хоч і яка коротка, присутність між нами. Нехай вільно мені буде сказати правду про те, що у Вашій Достойній Особі наша довголітня туга за великим духовим авторитетом казала нам бачити і Мойсея і Петра Могилу і для всіх нас незабутнього Слугу Божого Андрея. А втім, у безпосередній зустрічі з Вами ми вміли віднайти і відчути велич власного духа, непересічну силу та достоїнство Вашої людської особовости і характеру, що їх не зламали насильства і зневаги довголітньої каторги.

Нема сумніву, що і для тих, які знали та високо цінили Вас ще здавна, і для тих, які тільки тепер зустрілися з масштатом Вашої особи, Ви стали не тільки церковним, але й національним авторитетом, і що з цим мусіли погодитися навіть ті, які чомусь не знали або не розуміли розмірів Вашої духової величі. Ми з радістю спостерігаємо, що в обличчі Вашого авторитету змаліли та замовкли наші буденні еміґрантські спори та колотнечі, і ми хочемо вірити, що брати знову заговорять з братами і справжній громадський мир, злагода та дух взаємної терпимости й пошани запанують у нашій спільноті.

Зокрема ми всі невимовно радіємо наявними ознаками єдности та порозуміння між усіми достойними Владиками Української Католицької Церкви, бо, правду кажучи, у нашій християнській покорі, у глибині душі ми довго і щиро про те молилися. Ми віримо, що ласка єдности, згоди і великої архиєрейської мудрости, якою Боже Провидіння надідило наших церковних провідників, буде тривкою і допоможе їм задержати однієть Української Католицької Церкви і завершити її розвиток Українським Католицьким Патріярхатом з Вами, Блаженніший Владико, як Патріярхом на чолі.

Найбільше зворушливим і може таки кульмінаційним моментом у часі побуту Вашого Блаженства тут була Ваша приязна зустріч із Владиками Української Православної Церкви і щира виміна думок, яка стільки радости і надії на духову єдність внесла у віками розщеплене серце української людини.

До речі буде згадати про великий розголос і добру славу, що їх викликала Ваша гостина на сторінках канадійської та американської преси, на хвилях радіо і на екранах телевізії. Найбільші щоденники з великою прихильністю та особливою пошаною писали про Вас, як про великого мученика за Христову віру та Церкву і чи не вперше подавали дійсні й прихильні інформації про Українську Католицьку Церкву і про український нарід. Ми всі з радістю і гордістю спостерігали, з яким подивом та пошаною зустрічали Вас канадійські і американські світські та церковні достойники і яке прекрасне враження викликала Ваша маєстатична постать, Ваш інтелект і второпне слово під час пресових конференцій і зустрічей із репортерами.

Правдою є, що ніхто з українців ніколи ще не мав такої прихильної та обширної преси, як це мали Ви, Ваше Блаженство, а цікаві звідомлення з усіх етапів Вашої подорожі, разом з великими фотознімками, появлялися у численних щоденниках із багатомільйоновим тиражем. Цікаве і радісне те, що цим разом ні одна пресова аґенція не посміла у своєму „невігластві" чи у злій волі назвати Вас російським чи польським митрополитом зі Львова, що повернувся із Сибіру, як це було ще кілька років тому.

Наші американські та канадійські співгромадяни з подивом і захопленням говорили про те, що бачили Вас на телевізії чи читали про Вас у газеті, а наші лиця паленіли з радости, наші серця билися живіше і ми були горді з Вас, як з нашого українського героя і Пророка.

І хочеться вірити, що ті ключі, що їх Ви одержали від посадників американських і канадійських міст, допоможуть Вам відкрити двері, які чомусь так довго були замкнені для правди про Україну, про її страдальний нарід і страдальну Церкву, про її право на дійсну, нефальшовану державну і духову самостійність.

Ваше Блаженство! Всюди, де Ви з'являлися і де Ви гостювали, многотисячні маси українських людей вітали Вас із захопленням і щирою, дійсною радістю. Ентузіязм і радість перетворювалися у справжню пандемонію. Нарід показав, до кого належить його серце, і дав пізнати, кого хоче мати своїм дійсним духовим і церковним провідником. Всі народні, релігійні та політичні організації заявляли Вам свою пошану і свою відданість. Вас вітали і діти, і молодь, і старці. Вас вітали ті, що їх ще досі називають „новими еміґрантами", і ті, що свій довгий вік прожили у цій країні свободи і достатків. Що більше, Вас вітали їхні вже тут народжені діти і внуки. Ваша поява між нами направду зблизила нашу „стару" й „нову" еміґрацію і показала, що, не зважаючи на деякі зовсім зрозумілі зовнішні різниці і різний спосіб думання, у нас те саме українське серце, та сама ідейна мотивація і бажання допомогти українській справі. З усіх 24-ох тисячодолярових жертводавців, учасників нашої зустрічі вісім народилися вже тут на американській землі. Цей факт говорить сам за себе.

Напередодні Вашого від'їзду від нас, Ваше Блаженство, ми хочемо заявити, що будемо молити Всевишнього Бога, щоб усі ті ласки, які Він зіслав на нас разом із Вами і через Вас, а саме ласка великого релігійного і національного піднесення, ласка згоди і поєднання і ласка надії на краще майбутнє для нашої Церкви і нашого народу, як духовий леґат, залишилися з нами і по Вашому від'їзді і давали нам спонуку, снагу і витривалість до праці і боротьби за високі духові, релігійні і національні ідеали.

Лев Шанковський
пхор Армії УНР

ВІДЛІТАЮТЬ ОРЛИ...

3

Про цей марш збольшевичених військ з фронту на Київ звітували з місць, що він є рівнозначний з татарським наїздом.. І справді, треба було надзвичайного героїзму, щоб цю навалу затримати. Запорожці проявили цей героїзм і під Ушомирем і під Бердичевом. Тут у боях загинула запорізька гарматна батерія сотн. Савинського. Вона обороняла відступ своєї піхоти до останнього моменту, до моменту, коли наступаюча ворожа піхота підняла командира батерії і обслугу гармат на баґнети. Для увіковічнення героїзму цих запорізьких гармашів першій батерії Запорізького гарматного полку присвоєно почесну назву: батерії ім. сотн. Савинського.

У першій половині березня 1918 р. в здобутому Києві Запорізький загін розгорнувся в Запорізьку бриґаду, в якій курінь пполк. Загродського став знову Дорошенківським полком і отримав порядкове число 1. З цієї нумерації завжди були незадоволені богданівці, які слушно вважали себе за найстарший полк української армії. Богданівці любили говорити, що в цій нумерації „завинив" дорошенківець, пполк. Загродський. У відновленому Дорошенківському полку богданівці творили курінь.

У Полтаві наплив добровільців до української армії був такий великий, що Запорізька бриґада розгорнулася в Запорізьку дивізію. У ній Дорошенківський полк був далі першим полком.

У Харкові в квітні 1918 р. Запорізька дивізія розгорнулася в Запорізький корпус, який, покищо, організував дві операційні групи: Кримську під командою полк. Болбочана та Донецьку під командою полк. Сікевича. Дорошенківський полк під командою пполк. Загродського входив у склад Донецької групи, яка до 30 квітня 1918 р. звільнила цілий Донбас, дійшовши до кордонів Донщини.

І так Запорізький загін за два місяці розгорнувся в корпус. У першій половині квітня 1918 р. Запорізький корпус налічував уже 19,780 баґнетів, до 1,000 шабель, 48 легких, 12 важких та 8 гірських гармат, 12 автопанцерників, 5 бронепотягів та 1 Запорізький авіяційний загін у складі 6 літаків. Разом у корпусі було 30,000 харчового стану. Дані ці взято з большевицьких документів.

І ці дані цікаво порівняти з ростом білих армій над Доном і на Кавказі. В царській армії було майже 150.000 офіцерів, але на накази ген. Алексєєва та Корнілова над Доном зібралося для оборони „матушки Росії" тільки 1,485, у тому числі багато козаків. У „Льодовому поході" ген. Корнілова на Кубань число це зменшилося до 500. У квітні 1918 р. загинув Корнілов, і його місце зайняв ген. Денікін. Вся біла армія нараховувала тоді 37,000 бійців, у тому числі 33,000 донських і кубанських козаків.

Царське офіцерство вже розбудовувало нову імперську армію. Троцький не називав офіцерів „наймитами буржуазії", бо бажав їх залучити до армії „пролетаріяту". У нас довго боялися офіцерів, які мали ранґу вищу, як поручника воєнного часу. Вони мусіли довгий час здобувати повне довір'я, але майбутній генерал Загродський його цілком здобув своїми бойовими чинами в дуже скорому часі.

III

Статут Польової Служби Армії УНР повчав нас ще так: „У бою перемагає впертіший і завзятіший, а не дужчий; ворог теж буває завзятий; іноді не пощастить перемогти за два і три рази, тоді треба братися четвертий раз, аж доки свого не здобудеш!"

Оце положення Статуту дуже добре характеризує умови, в яких велася визвольна війна 1917-1920 рр. Але воно також дуже добре характеризує сл. пам. ген. Загродського, одного з чільних військових командирів у цій війні. Він був упертий і завзятий, а при тому ще дуже хоробрий.

Ці якості ген. Загродського довелося мені добре самому пізнати. І ще сьогодні бачу його високу й дебелу постать, як з рушницею в руках стоїть на повний зріст в огні ворожих кулеметів і видає накази. Накази його передаємо по лінії, але наші носи глибоко в землі. Страшно піднести голову понад купку землі, що її накопали перед собою.

І навіть носи моїх чорноморців були в землі. А був це славний, бойовий курінь, що в рядах червоної армії воював проти Денікіна рівно один рік. Це були вояки Запорізького корпусу, які в квітні 1919 р. не могли перейти з корпусом до Румунії, бо були хворі або поранені. Вони залишилися на Україні і стали полоненими червоної армії.

З цих полонених большевики зформували Тираспільський охоронний батальйон. Батальйон цей складався з різного зброду, але були теж у ньому найавтентичніші богданівці й дорошенківці. Що багато казати, навіть наш скульптор Валентин Сім'янцев там був. І в одному спогаді він розказав нам цікаву історію про майбутніх чорноморців.

Мабуть рішивши, що колишніх „петлюрівців" треба послати на фронт у Донбас проти Денікіна (тоді зобов'язувало ленінське гасло: „Всі на фронт проти Денікіна!"), большевики прислали до батальйону нового командира, бойового комбата червоної армії, Аґеєва. Аґеєв наказав батальйонові вишикуватися на вулиці, щоб зробити йому „смотр". Несподівано вибух склад гранат на тій самій вулиці, недалеко місця „смотру". Коли дим розійшовся, на вулиці стояв тільки комбат Аґеєв та колишні запорожці. Решту батальйону „як злизало", згадує Сім'янцев.

— А ви чого не розбіглися? — запитав Аґеєв.

— Не було наказу, — відповів командир запорожців, колишній підполковник української армії.

Недовго після цього „смотру" запорожців дійсно включили в 15-й совєтський полк і вислали на фронт у Донбас. На Сумщині їх перетворено на 363-ий стр. полк 121-ої бриґади, 41-ої большевицької дивізії. А потім вони з 41-ою дивізією здобули від денікінців Одесу, а 363-ий полк вислали до Тирасполя, звідки він рік тому вийшов. Колишні запорожці використали першу нагоду, щоб приєднатися до рідної армії, і тому разом з 1-ою Кінною бриґадою УГА, що стояла в недалекому Касселі, підняли прапор повстання (6 квітня 1920 р.) і помаршували на північ, щоб об'єднатися з Армією УНР у Зимовому поході. Як я вже згадував, чорноморці стали частиною Волинської дивізії і після реорганізації по Зимовому поході творили 5-ту Чорноморську бриґаду.

Для тих, що інтересуються історією Української Армії, бажаю, ще зазначити, що в складі 3-ої Залізної стрілецької дивізії ген. Удовиченка був 8-ий Чорноморський пішний полк.. Його не треба змішувати з чорноморськими повстанцями з Тирасполя. Матірною частиною 8-го Чорноморського полку, що був може найкращим пішим полком української армії, був Чорноморський кіш, що за гетьманату стояв у Бердичеві. Так уже склалося, що дві дуже бойові частини української армії мали означення „Чорноморський".

(Продовження буде)

Андрій Базюк

ПРЯШІВЩИНА — ЗЕМЛЯ УКРАЇНСЬКА

(1)

Був я на українській землі. Вперше в своєму житті.

27 червня я виїхав з Чехо-Словаччини, провівши незабутні дні на Пряшівщині.

Як і чому я їздив туди? Подорожуючи по західньоевропейських країнах, я заїхав до Українського Студентського Дому в Лювені, в Бельгії, і там одержав інформації про програму конференції українських студентів у Братиславі. Конференція мала відбутися 19-21 червня. Про це я знав ще у квітні і вже тоді плянував, як буде змога, поїхати туди. Змога була, і я поїхав.

У Мюнхені я дізнався, що два місцеві студенти Андрій Ребет та Ігор Мисько їдуть до Братислави. Від Андрія на всякий випадок я одержав адресу одного студента в Братиславі.

У Братиславі

З Відня до Братислави (63 кілометри) можна їхати поїздом. Щодня є два автобуси і один поїзд. Я поїхав автобусом і ввечері 19 червня вже був у Братиславі. Ніякого клопоту з чехословацькою візою не було. Заплатив 75 австрійських шілінґів (3 доляри) — і справа полагоджена. На кордоні запропонували виміняти гроші. На кожний день перебування в Чехо - Словаччині треба туристові мати принаймні три доляри (скільки тих днів, про це сказано у візі). За доляра платять 16 корон. Це — офіційна ціна. Чехословацькі громадяни, як дізнався я потім, щедріші від свого уряду: за доляра радо платять аж 40 корон. Це явище відоме і в інших комуністичних державах.

Братиславські люди дуже ввічливі і в автобусі, і у трамваї. Помогли мені знайти потрібну адресу. Студента - українця, якого я шукав, не застав удома. Словак, що живе з ним, сказав, що перша сесія студентської конференції закінчилася, а тепер в одній винарні відбувається студентська гостина. Студент, якого я шукаю, там. Повів мене туди мій словак. Привітався я з студентським товариством, а ті зразу посадили мене за стіл і почали розпитувати про українське життя в Канаді.

Питання були дуже складні. Деколи доводилось мені добре подумати, щоб дати правильну відповідь. Про що мене питали? Ось про що. Чи ти належиш до організацій української молоді? До котрих? Яка їх мета? Чи є ще інші? Які? Чим різняться одні від одних? Чи співпрацюють? Якщо ні, то чому ні? Чи молодь має свою пресу? Чи ти її читаєш?

Питали мене ще й таке: Чи твої ровесники в Канаді теж говорять по - українському? Я відповів, що української мови вживає тільки меншість молоді.

Подібні питання про українців у Канаді ставили мені й інші люди, не тільки студенти.

Відомості про кардинала Й. Сліпого дійшли й сюди. Всі знають про нього. Нашим церковним життям у Канаді також цікавляться. Багато хто питав мене і про старше громадянство, про Церкву, про українську політику. Чому у вас так багато партій та організацій, що йдуть одні проти одних, хоч їх ідейний напрям майже той самий? Це їм найважче зрозуміти.

Відповідаючи на ці й інші питання, я намагався дати правдивий образ нашого життя в Канаді. Зі свого боку, я ставив питання новим знайомим. Не мусів покладатися тільки на їх відповіді, бо сам мав змогу трохи приглянутися до тамошнього життя.

У винарні, серед студентів, був я поза північ. Спочатку трудно було мені звикнути до їхнього діялекту, але за кілька годин вухо звикло. Мої нові знайомі, сподіваюся, звикли також до мене. Моя студентська борода не викликала ні в кого здивування. Між чеськими студентами також є бородаті. Бачив я деяких молодих словаків з бородами чи борідками, але між українськими студентами покищо немає моди на бороду.

Ми не тільки розмовляли, а й танцювали. Я, наприклад, того вечора навчився танцювати чардаш!

Після гостини наша група зайшла ще до одної винарні. З'явився циган зі скрипкою і заграв „Верховину". Нарешті таки треба було йти. По дорозі додому ми співали українських пісень, також „Ще не вмерла Україна".

Мене примістили в гуртожитку, і я зразу заснув. Вранці мені сказали, що треба зголоситися на поліції. Я пішов і через це втратив майже всю ранішню сесію конференції. Нічого. Інші були в гіршому клопоті. Попереднього вечора серед студентів я зустрів Любу Антонович з Монтреалю, а також Іванку, дружину Андрія Ребета, та її брата Богдана Іваськевича. Андрія не було. Його та Ігоря Миська спинили на кордоні. Братиславські студенти одержали для них окремий дозвіл від поліції. Візу двом туристам з Мюнхену дали на окремому клаптику паперу, не записували її в їхні бездержавні пашпорти.

На братиславській нараді обговорено справу заснування в Чехо - Словаччині всеукраїнської організації „Молодь Карпат". У дискусії висунено й інші питання, наприклад, можливості зв'язків і праці поза межами української етнографічної території.

Після обіду, 20 червня, ми оглядали Братиславу. Це головне місто Словаччини має 270,000 населення. Про свою Братиславу словаки кажуть, що хто сюди раз приїде, то знову, напевно, повернеться. Місто справді було гарне. І то ще не так давно. Це може помітити й турист. Однак, тепер Братислава дуже закурена димами нових фабрик, і влада цим не журиться.

Пішли ми на гору, де стоїть пам'ятник „визвольникам" Чехо - Словаччини. Мені казали, що між совєтськими вояками, які сюди прийшли, були головно українці. Пам'ятник у Братиславі, як і інші, що їх я бачив у Свиднику та Дуклі, виконаний у соцреалістичному стилі, який сам за себе говорить.

У ПРЯШЕВІ

Увечері з'явились ще два гості із ЗСА: Богдан Гасюк і Марко Царинник з Філядельфії. Того ж самого вечора об 11 годині ми поїхали поїздом до Пряшева. Деякі студенти вибрались туди своїми автами. Пасажирів у поїзді було багато, і всю дорогу я стояв. Познайомився з декількома студентами. Пішли розмови й дискусії на всілякі теми: від існування Бога до русифікації в Україні. І в поїзді співали різних українських пісень. Мушу сказати, що більшість тих пісень була мені невідома.

У Пряшеві все було гаразд. Нас примістили в студентськім гуртожитку. Я зробив „візиту" поліції. Ніяких клопотів.

Під час обіду мав розмову з професорами місцевих факультетів. Це були професори української мови й літератури. Майже всі висловлювали бажання більших зв'язків, нарікали на недостатню підтримку їхніх видань передплатами. По обіді відбулися цікаві сходини україністів з участю представників з Польщі і Югославії. Говорили про заснування міжкрайового гуртка. На жаль, я був такий втомлений, що не дуже сприймав те, що говорилось.

Увечері була студентська гостина і літературна вечірка. Студенти читали свої вірші. У Канаді поетів і віршувальників небагато між студентами. Справа не в мові. В Канаді й англійською мовою малохто пише вірші. Тут інакше. Тут майже кожний студент „пише". Зрештою, є різниця між Братиславою і Пряшевом. У Братиславі є українські студенти технічних наук, медицини тощо; у Пряшеві атмосфера літературна і мовознавча.

(Далі буде)

МЕЦЕНАТИ МАЛИ ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

— звернувся до Блаженнішого Верховного Архиєпископа з проханням дозволити надати цьому музеєві ім'я „Музею ім. Кардинала Йосифа Сліпого — у Стемфорді", від чого Блаженніший у своїй скромності спершу відмовлявся, але вкінці, при бурхливих оплесках усіх присутніх, таки дав свою згоду.

Владика Йосиф Шмондюк у короткому слові вияснив, як дійшло до тієї зустрічі меценатів, до якої ініціятиву подав п. Йосиф Лисогір. Владика радий з того, що жертвенність українців для благородних цілей вперше прибрала такі високі стандарти і він згідний також з д-ром Б. Олесницьким, який звернув увагу на тих, які не могли жертвувати по тисячу долярів, але щиро і віддано дали, скільки могли, і ми всі шануємо їх жертвенність для великої справи. На закінчення тієї небуденної і пам'ятної зустрічі, яка відбулася вже під знаком недалекого від'їзду Найдостойнішого Гостя, — промовив Верховний Архиєпископ, який у свобідному, безпосередньому і щирому слові до всіх присутніх і неприсутніх на цій вечері жертводавців — говорив про велике і тривке значення науки та наукових і культурних інституцій, а зокрема про значення і важливість українського центру в Римі. Верховний Архиєпископ з радістю і признанням відмітив відданість і жертвеність українських людей для великих його задумів і заявив, що у своїй подорожі по канадійських американських осередках він зустрів таку велику кількість добрих, щирих і жертвенних людей, що йому аж дивно, звідки їх стільки береться і звідкіль у них стільки доброго серця. Спостерігати цю доброту, щирість і жертвенність — було для нього найбільшою радістю і втіхою і він тим більше впевнений, що такий нарід не пропаде ані під релігійним, ані під національним оглядом. Дальше Блаженніший заохочував до згоди і єдности в національних і церковних справах і висловив надію, що єдність і гармонія, які найшли свій вияв у нашому суспільстві в часі його побуту між нами, — будуть тривалі і залишаться в нас і по його від'їзді.

Список тисячодолярових жертводавців: Александра Куницька, Ераст Куровицький, Володимир Турянський, Михайло Салдан, інж. Аполінарій Осадца, Ярослав Куровицький, Тома Кордуба, адв. Степан Ярема, Юрій Ярема, Йосиф Лисогір, Володимир Клявзник, Михайло Тимко (пожертвував 3 000 дол.), Теодор Джус, Юліян Котляр (від Тва Оборони Лемківщини), Люба Цибик Луцька, д-р. Борис Филипчак, д-р Євген Грабарчук, д-р Роман Кравчук, д-р Ярослав Воєвідка, д-р Константин Кебало, д-р Мирослав Навроцький, д-р Михайло Гук, д-р Еміль Клюфас і д-р Богдан Плесницький.

Слід додати, що за порозумінням з головою Комісії „Фонду Верховного Архиєпископа" лікар д-р Ахіль Хрептовський на терені Шикаго приєднав 10 тисячодолярових жертводавців (д-р Юлія і д-р Павло Сидор, д-р Петро Харук, д-р Мирослав Харкевич, д-р та інж. Дмитро Григорчук, д-р Осип Шандра, д-р Ілля Мула, Микола Семчишак, інж. Степан Куропась, д-р Ахіль Хрептовський та Володимир Бас). А п. Лідія Кассараба (дружина лікаря д-р Володимира Кассараби) зібрала між лікарями в Шикаго понад 9 000 дол., причому д-р Василь Стефурак пожертвував 2 000 дол., а по тисячу долярів жертвували: д-р Григорій Думин, д-р Юрій Городиловський, д-р Пилип Демус і д-р Роман Смик.

На зустрічі з Верховним Архиєпископом був присутній теж знаний із жертвенности Григорій Яремчук, який давніше зложив на Український Університет у Римі поверх 1 000 дол., дол. Р. Смішко із Філядельфії, який дотепер зложив на Український Кат. Університет та на будову церкви Св. Софії понад 7 000 долярів, був запрошений до участи у спільній вечері, але не міг прибути, бо важко захворів.

Комісія „Фонду Верховного Архиєпископа" повідомляє, що збіркова акція тривати буде дальше, не зважаючи на від'їзд Верховного Архиєпископа і заохочує всіх людей доброї волі пересилати пожертви на адресу:

Erast Kurowycky, 128 First Avenue, New York, N.Y. 10009

Чеки з пожертвами слід виставляти на „Самопоміч" (Selfreliance). Точний список усіх жертводавців буде проголошений у пресі після закінчення збіркової акції.

Дітройт, Миш.

ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИЖНЯ

Губернатор стейту Мишиґен, дост. Джордж Ромні, підписує Проклямацію Тижня Поневолених Народів в присутності міжнаціональної делегації, яку очолював п. Сіґуртс Рудзітіс, голова Комітету Тижня Поневолених Нароів. (На фото — в першому ряді, направо від губернатора) Від української громади в делегації взяли участь: інж. Богдан Федорак, референт зовн. звязків при Відділі УККА, голова місцевої станиці АПАБН та член Комітету Тижня Поневолених Народів (6-ий зліва) і п-ні Емілія Запорожець, секретар Комітету Тижня Поневолених Нродів (2-га зправа).

14 липня 1968 року українська громадськість Дітройту й окол. відзначила 10-ту Річницю Тижня Поневолених Народів, беручи численну участь в програмі, що відбулась на Оселі СУМА „Київ". Програму зорганізовано заходами Відділу УККА, Дітройт-Схід і Гемтремк.

З рамени Відділу УККА програмою проводив ред. Петро Рогатинський, член Екзекутиви Відділу. Ред. П. Рогатинський з'ясував суть і значення Тижня Поневолених Народів.

Проклямації Тижня Поневолених Народів, проголошені губернатором стейту Мишиґен Джорджом Ромні та посадником міста Дітройту, Джеромом Кевано, відчитав п. Юрій Вонсуль.

На закінчення ред. Петро Рогатинський подав присутнім проєкт Революцій Тижня Поневолиних Народів, який прийнято через аклямацію. В резолюціях тих піддержано стремління поневолених Москвою народів, в тому числі й України, до повної незалежности. Копії резолюцій розіслано всім федеральним сенаторам і конгресменам свтейту Мишиґен, до Білого Дому, Державного Департаменту, губернатора, посадників міст і до Об'єднаних Націй.

9 липня, посадник міста Дітройту, Джером Кевано, в присутності української делеґації підписав Проклямацію Тижня Поневолених Народів. В делеґації взяли участь: п-ні Емілія Запорожець, секретар Комітету Тижня Поневолених Народів, інж. Богдан Федорак, референт зовнішніх зв'язків при Відділі УККА та голова місцевої станиці АПАБН, та ред. Михайло Бажанський, бувший голова Комітету Тижня Поневолених Народів. Присутніми були також дві молоді дівчини в українських строях, Марія Назаренко і Маріянна Лиськівська.

11 липня губернатор стейту Мишиґен Джордж Ромні в стейтовому капітолі в Ленсінг, прийняв міжнаціональну делеґацію, зложену з представників Комітету Тижня Поневолених Народів, який в цьому році очолює Сіґуртс Рудзітіс, представник латвійської національности, та в їхній присутності підписав Проклямацію Тижня Поневолених Народів. З українців в делеґації взяли участь п-ні Емілія Запорожець, секр. Комітету Тижня Поневлених Нароідв та інж. Богдан Федорак, представник Відділу УККА, Дітрой-Схід і Гемтрек.

В. Тустанівський

ОМУА приготовляє 15-ту репрезентативну виставку у Ню Йорку

Ню Йорк. — Об'єднання мистців українців в Америці у виконанні постанови прийнятої ще в лютому цього року, приготовляє 15-ту виставку ОМУА, що відбудеться від 15-го до 29-го грудня ц.р. У виставці зможуть взяти участь члени ОМУА, але й нечлени, мистці гості. Кожний зможе прислати для оцінки жюрі ОМУА довільну скількість своїх творів, але один автор зможе виставити не більше 4-ох своїх образів чи скульптор. Членами мистецького жюрі є Д. Горняткевич, Л. Кузьма, А. Малюца, П. Мегик, М. Черешньовський, а їх заступники — П. Андрусів і В. Ласовський. Вже від суботи 5 жовтня ц.р. урядуватиме у власній домівці ОМУА при 129 Друга Евеню в Ню Йорку секретар Управи ОМУА мистець Богдан Василишин, що прийматиме експонати. 14-ту виставку проголошено за кілька місяців наперед, щоб дати окремим мистцям змогу виготовити для неї нові твори та взагалі приготовитись до неї. Тому, що Управа ОМУА хоче надати цій виставці репрезентаційний характер, то вона заапелювала до мистців окремим обіжником з кінцем червня ц. р., щоб присилали тільки свої найкращі речі.

Зустріч б. мешканців Бойківщини

Відділ Об'єднаного Комітету Західньої Бойківщини під проводом п. І. Сенчишака з Гамільтону, запрошує всіх б. мешканців Бойківщини, приятелів та цілу українську збірноту взяти участь у Зустрічі, яка відбудеться 1-го вересня (неділя) 1968 р. на площі Золота Брама коло Гамільтону, Онт., Канада.

Щорічні „Зустрічі Бойків" започаткували працю для Бойківщини та дають запоруку дальших успіхів, бо ж появляється „Бюлетень", вийшла кольорова карточка бойківської ноші, а у підготовці є перший збірник (Літературний Збірник Бойківщини під ред. д-ра Василя Луцева).

Приїжджайте всі, щоби спільно нарадитися, зустріти земляків і з новими силами та ідеями реалізувати великі завдання, які стоять перед нами.

Програма Зустрічі: О год. 12 святочне відкриття, спільний обід та привіти. Опісля мистецька програма, оглядання виставки та товариська зустріч. О год. 4-ій — наради та інформаційна доповідь про Бойківщину.

Доїзд на площу (автобусами чи автами): З Торонта їхати по Квін Елізабет, проїхати Вайнона і третя дорога наліво. З Наяґара Фалс і ЗСА їхати по Квін Елізабет, переїхати Ґрімсбі і Гантер Ровд, перша дорога направо.

Площа „Золота Брама" є при бічній дорозі Овкс Ровд, Ґрімсбі, Онт., Канада. Приїжджайте з цілої Бойківщини та запрошуйте своїх приятелів. По евентуальні інформації звертатися до п. І. Сенчишина, 99 Траґіна Аве. Н., Гамільтон, Онт. Канада.

Маляр-самоук Никифор створив 30 000 картин

Український маляр - самоук з Лемківщини, що тепер перебуває під Польщею, Никифор Дровняк, якого як маляра відкрили одночасто поляк і українець із Львова, — створив дотепер кругло 30 000 картин. Повідомляючи про це, „Молодь України" в статті „Никифор із Криниці" писала в числі з 9 серпня, що Никифор — син глухонімої матері і сам є глухонімим, що він лемко і що живе в Польщі на утриманні держави. Звичайно, держава має добрі прибутки з того мистця, продаючи за кордоном його твори. Про картини мистця - самоука київська газета писала: „Це ні в якому разі не копіюванням природи. Скоріше—розповідь про загадковий і не завжди логічний з точки зору художника світ. Ось приклад. Стоїть на майдані, дереться до хмар височезний костьол. Раптом Никифор вирішує прив'язати його (звичайно, на малюнку) ланцюгом до землі. Нащо? Та щоб за вітром не полетів. В цьому є своя логіка: ніби дитяча і наївна. Логіка людини, непричетної до високих наук, а водночас і до простої аритметики. Як це не парадоксально, але саме ця наївність і дитяче світосприймання допомогли Никифору стати великим митцем, бо не доводилось йому у дорозі долати на шляху до себе самого паркани чужих впливів". У Львові є 60 праць Никифора, власність львів'ян та музею. Там розпочалась виставка картин Никифора, як підкреслено на афішах —лемка, яка згодом переїде до Києва.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 17-го серпня 1968 р. відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча

СЕСТРА, ТЕЩА і ТЕТА

бл. п.

КАТЕРИНА з ПОЛЮГІВ КОЗЛАНЮК

уроджена 19-го жовтня 1892 р. у Львові.

ПАНАХИДА буде відправлена у середу 21-го серпня 1968 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевича при 858 N. 22nd St., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН відбудеться в четвер 22-го серпня 1968 року о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. о. Миколая при 24-ій вул. і Поплар, а опісля на цвинтар у Факс Чейсі.

Горем прибиті:

сестра — ОЛЬГА КВАСНИЦЯ
брат — ІВАН з ріднею в Україні
зять — ОСИП ВОМПЕЛЬ
та ближча і дальша родина

В невимовному смутку повідомляємо всіх Приятелів і Знайомих, що 31 липня 1968 р. упокоївся в Україні на 78-му році життя

о. СТЕПАН РАТИЧ

парох в Тернополі, Західня Україна.

Покійний був після останньої світової війни виселений з родиною на Сибір, де перебув 14 років.

Похорон відбувся в Тернополі, 2-го серпня 1968 р. Покійний залишив у смутку дружину, дітей і внуків.

ГАННА РАТИЧ, братова
з синами, невістками й внуками

Членів ОбВУА і всіх кол. Вояків Українського Війська з глибоким жалем повідомляємо, що дня 16-го серпня 1968 р. на 76-му році життя, спочив у Бозі в Дітройті наш Незабутній Побратим по Зброї

сл. п.

ДМИТРО ЖУПІНАС

генерал-хорунжий Армії УНР, Лицар Ордену Залізного Хреста.

ПАНАХИДИ в четвер і п'ятницю, 22-го і 23-го серпня ц. р. о 7-ій годині вечора в похоронному домі Бугая в Дітройті, а в суботу, 24-го серпня по короткій відправі Тіло Покійного буде перенесене до церкви св. Покрови при вул. 29-ій і по Службі Божій перевезене до Ню Джерзі.

ПОХОРОН в понеділок, 26-го серпня 1968 р. перед полуднем з Церкви-Пам'ятника св. Андрія в Південному Бавнд Бруку, Н. Дж., де відправиться Служба Божа.

Закликаємо всіх Членів ОбВУА взяти найчисленнішу участь у похоронних обрядах.

•

Достойній Вдові та опечаленій Родині, складаємо найглибше співчуття.

УПРАВА ВІДДІЛУ ОбВУА в ДІТРОЙТІ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ВОЛОДИМИРА ТАЛАНЧУКА
складаємо 100.00 долярів на Фонд Катедри Українознавства.

Марія і Осип СОХОРИ
Філядельфія, Па.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього дня 23-го червня 1968 року в Сиракюзах відійшов у Вічність на 83-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п. полковник ЮРІЙ КІВЕРЧУК

учасник Визвольних Змагань 1917-1921 рр. Армії УНР, Лицар Хреста Симона Петлюри і Воєнного Хреста, почесний голова Відділу ОбВУА та активний член місцевих українських національних організацій.

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку Рідні, Приятелям та Знайомим, які в днях нашого безмежного горя і болючої втрати виявили нам свої співчуття та взяли участь в похоронних відправах.

Щиро дякуємо Веч. о. Шпірукові, парохові Української Православної Церкви св. Апостола Луки і Веч. о. Потульницькому за відправлення похоронних відправ та за зворушливі прощальні проповіді.

Наша подяка хорові Української Православної Церкви під диригентурою п. М. Назаренка за відспівання Панахид.

Складаємо сердечну подяку Українській Громаді м. Сиракюз та Товаришам по Зброї за зорганізовану участь під час похорону, та тим всім, які зложили пожертви на Служби Божі та прекрасні квіти.

Зокрема дякуємо мгр. М. Рубичеві від УККА, п. І. Шгуляковi від ОбВУА та М. Дяченкові від Православної Громади Церкви св. Апостола Луки за зворушливі прощальні слова.

Особливу подяку складаємо ВП. П-ву Кміцикевичам і ВП. п. З. Мягкому за моральну піддержку і поміч в часі нашого горя.

Рівнож дякуємо п. Шкільній за влаштування трапези в Бавнд Бруку, а Сестрицтву ім. св. Ольги при Церкві св. Апостола Луки за влаштування трапези на 9-му дні після смерти, і всім тим, які взяли участь в Панахиді і трапезі на 40-ім дні.

Велику подяку складаємо п. д-рові Подюкові за постійну лікарську опіку під час недуги нашого Дорогого Покійного.

В кінці дякуємо похоронному заведенню п. І. Мацка за взірцеве переведення похорону.

Хай Всевишній винагородить сторицею всім, що віддали останню прислугу Покійному.

ІВАННА — дружина
НАДІЯ — дочка з мужем РОМАНОМ ШАРАНОМ
МАРТА і ЮРІЙ — внуки

ПОКЛІН ТІНЯМ ГЕН. О. ЗАГРОДСЬКОГО

Невблаганна смерть вирвала з рядів Славних Запорожців одного з найкращих і заслужених командирів, учасника української визвольної боротьби 1917-1920 років.

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИКА

ОЛЕКСАНДРА ЗАГРОДСЬКОГО

Командира Запорізької Дивізії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

К/Командир Богданівського Полку
полковник СТЕПАН ЛАЗУРЕНКО

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Дорогого, Незабутнього МУЖА

св. п. Інженера АРТЕМА ЗУБЕНКО

буде відправлена

ПАНАХИДА

на Українськім Православнім Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

26-го серпня 1968 р. о год. 1-ій дня

Прошу Друзів, Приятелів помолитися за спокій Його Душі.

Дружина ЄВДОКІЯ ЗУБЕНКО

ПОДЯКА

Дня 28-го червня 1968 року після короткої, але тяжкої недуги, відійшов у Вічність

бл. п. д-р ЗІНОВІЙ ШТОКАЛКО

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всеч. о. Сергієві Федищакові за переведення похоронних обрядів і о. Євгенові Мацелюхові за відвідини в шпиталі.

Сердечно дякуємо д-рові Олексі Латишевському за опікування хворим і за безкоштовне провадження канцелярії Покійного. Найщиріша подяка усім донарам. Рівно ж дякуємо Колеґам, Приятелям і Знайомим, які відвідували в шпиталі і віддали останню честь під час похорону.

Дякуємо щиро директорові похоронного заведення Йосифові Сенковському за взірцеве і солідне переведення похорону.

Нехай Господь винагородить всіх Вас.

РОДИНА в Україні і в Америці

БЛАГОСЛОВЛЕННЯ КАПЛИЦІ-ПАВІЛЬЙОНУ НА ОСЕЛІ СВ. ВАСИЛІЯ

к: НАРРОВСБУРҐ, Н. Й.

в неділю, 25-го серпня 1968 р.

в 11-ій год.

Оселю ведуть ОО. ВАСИЛІЯНИ з НЮ ЙОРКУ
Чину благословення довершить

Преосв. Митр. А. СЕНИШИН, ЧСВВ

На це торжество запрошують усіх —

ОО. ВАСИЛІЯНИ, Н. Й.

Directions to the CAMP ST. BASIL at Barclay Lake, Pa. Telephone: Code (717) 729-7397

From N.Y.City: Lincoln Tunnel — No. 3 West — No. 46 West — No. 23 North — Port Jervis — No. 97 — No. 52 — Narrowsburg, N.Y. — Cross the bridge, turn right and then left on dirt road, follow about 3 Miles.

From Philadelphia, Pa.: N. E. Ext. or No. 309 to Scranton — No. 6 to Carbondale — No. 106 to Honesdale — Narrowsburg, N.Y. — Before Narrowsburg bridge turn left.

МАЄМО НА СКЛАДІ:

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ — В. Радзикевича

Три томи. Ціна за том 1-ий 2.50 дол., а за другий і третій по 1.50 дол. При більших замовленнях відповідна знижка. Замовлення згори заплачені просимо слати на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA
19157 Wexford Street, Detroit, Mich. 48234. U.S.A.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в днях 31-го серпня, 1-го і 2-го вересня, 1968 року

на кортах „СОЮЗІВКИ"

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

за індивідуальні першості

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ і КАНАДИ на рік 1968

І ЗА ЧАШІ

УНСОЮЗУ, „СОЮЗІВКИ", „СВОБОДИ", „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" і п-ні М. ДУШНИК

в поодинокій грі:

ЖІНОК — ЧОЛОВІКІВ — СЕНЬЙОРІВ ЮНАЧОК — ЮНАКІВ

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

Зголошення до змагань враз із вписовим по $3.00 від змагуна приймає:

Mr. Bohdan Rak
43-21 — 49th Street
Long Island City, N.Y. 11104; Tel.: (212) TW 8-7685

до 27-го серпня 1968 р. Додаткових зголошень перед початком змагань не приймається, бо льосування відбудеться перед змаганнями на засіданні Комісії змагань на Союзівці в п'ятницю, 30-го серпня вечером.

Збірка всіх змагунів в суботу, 31-го серпня у „Веселці", о год. 9-ій рано, точно. Тенісисти, які не зголосяться до визначених гор до год. 11-ої перед полуднем, будуть здискваліфіковані.

на басейні „СОЮЗІВКИ"

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

ЖІНОК — ЧОЛОВІКІВ — ЮНАЧОК і ЮНАКІВ

за ПЕРШОСТІ УСЦАК-у, за мандрівну чашу УНСОЮЗУ у дружиновому точкуванні та за медалі УНСОЮЗУ

у слідуючих конкуренціях:

Чоловіки: 50 м. стилем довільним
100 м. стилем довільним
100 м. стилем грудним
4 x 50 м. гінці (стилем довільним)
4 x 50 м. гінці (змінним стилем)
Юнаки (12-16) 50 м. стилем довільним
Хлопці (8-12) 25 м. стилем довільним
Жінки: 50 м. стилем довільним
Юначки (12-15) 50 м. стилем довільним
Дівчата (8-12) 25 м. стилем довільним

Зголошення до змагань приймає провід змагань від год. 2-ої по пол. в суботу, 31-го серпня, коло басейну; початок змагань год. 4-та по пол.

Фінали: неділя, 1-го вересня.

Клюбове точкування системою 5-3-1 (гінці 10-6-2).

Спортові Т-ва виготовлять прапорці у красках свого Т-ва у виді прямокутника (2 x 3 стопи) і передадуть їх проводові змагань.

Змагуни (-ки) подбають про замовлення нічлігів на „Союзівці" на час змагань:
"SOYUZIVKA", Ukrainian National Association Estate, Kerhonkson, N.Y. 12446
Тел.: (914) 626-5641

З наукових конференцій УВАН у ЗСА

Деякі проблеми болгарської граматики, ортоепії і правопису

(Доповідь проф. Якова Гурського на науковому засіданні філологічної секції УВАН в приміщенні Академії 16 березня 1968 р.)

Головною метою доповіді було обговорення деяких питань сучасного болгарського правопису, граматики і ортоепії:

1. Т. зв. **якання — екання**, зв'язане з вимовою і передаванням на письмі звуків ('а) : (е), що до 1945 р. позначалися літерою ѣ. З усунення літери ѣ азбука була спрощена, але правопис від цього не став легшим, бо встановлені ортоепічно-правописні правила чергування ('а) **я** : (е) **е** не відповідають жодним болгарським діялектам.

Доповідач уважає, що питання колишнього ѣ не було б сьогодні таким складним, коли б нормативним було лише **екання**, бо північно-східнім і південносхідним болгарам легше перейти на екавську вимову, ніж західнім — на якавську-екавську.

2. Вживання, вимова і написання означеного постпозитивного повного й короткого члена (артикля) в чоловічому роді однини.

3. Проблема, пов'язана з умовним передаванням на письмі звука (ѣ) літерами **а** і **я** в закінченнях першої особи однини і третьої множини теперішнього часу дієслів першої і другої дієвідміни.

У зв'язку з усуненням деяких літер у 1945 р. та встановленням нових правил передання членних і дієслівних форм на письмі, постала і проблема заміни усунених літер при перевиданні творів болгарських клясиків, а особливо поезії. В догоду новим правописним правилам видавці, редактори й коректори часто спотворюють мову того чи іншого автора.

4. Дублити, що становлять собою одні й ті ж слова, але з різним написанням і вимовою. Багато дублетів постало під впливом російської та церковнословіянської мов. Це або слова, що спочатку були запозичені з російським чи церковнослов'янським написанням, а пізніше були приближені правописно до норм болгарської мови, і так постало два письмові варіянти, абож до усталеного вже болгарського написання додалося ще одне під впливом російської мови.

Часто при прикметникові на **-ичен** подаються в словникові паралельно і форми з наростком **-ически**, що властивіший російській мові: **генетичен** і **генетически** (пор. рос. **генетический**), **граматичен** і **граматически** (пор. рос. **граматический**) і т. п. Між двома паралельними формами в цих і подібних прикладах не відчувається якась семантична різниця, і тому, очевидно, кожна з таких пар має лише один відповідник у російській мові, а в тритомному академічному словникові сучасної болгарської літературної мови (1955-1959) не раз подаються ті самі приклади на вживання обох форм, наприклад, під **епичен**: „Епична поезия. Епично произведение." і під **епически**: „Епическа поезия. Епическо произведение."

З приблизно п'ятдесяти учасників правописної конференції 1951 р., що виступали, майже всі, крім двох-трьох, висловлювалися за те, щоб обмежити дублети до мінімуму. Після конференції однак появилося четверо нових видань Правописного словника, а число дублетів не зменшилося в них, а ще збільшилося.

Досить поширені, особливо в пресі, дублети, породжені міркуваннями емоційного абож престижевого характеру. Це дублети, що передаються на письмі великими або малими літерами.

5. Абревіятури, що часто постають і вимовляються під впливом російської мови: **комсомол** замість сподіваного **комлас** (комунистически младежки сьюз), **хозрасчот** замість **стопанска сметка**; (еСеСеСеР) замість сподіваного (СьСьСьРъ) або СеСеСеРе) (-СССР) і т. п.

Підсумовуючи, доповідач прийшов до висновку, що багато мовних питань, що до останньої правописної реформи 1945 р. турбували болгар, і надалі залишаються відкритими, якщо ще більше не ускладненими. Причиною такого стану є передусім мовне зрізничкування болгарської території. На перешкоді до установлення єдиної вимови і правопису стоять також настнови, що ними мусять керуватися болгарські мовознавці.

Г.

ВИСТУП УЧНІВ БАЛЕТНОЇ ШКОЛИ „АПОЛОН"

Торонто. — В приміщенні біля церкви св. Андрія відбувся показ наслідків навчання балетної школи, якою керує балерина проф. Ганна Заварихин. Було виконано 30 танцювальних точок, в тому багато українських, як танці „Козак", „Гопак", „Чумак", „Подільський", „Гуцулка" та ін. Деякі учні й студенти школи виступали в національній ноші, акомпаніював К. Олешкевич. Навчання в балетній школі „Аполон" відновиться восени.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

МОЛОДЬ МАСОВО ВТІКАЄ ІЗ СІЛ

„Молодь України" з 14 серпня на першій сторінці стурбовано повідомляє, що „нинішнього року в Україні є велика потреба в трудових ресурсах". Ця ж газета ще кілька тижнів тому... заохочувала українську молодь виїздити з України на працю в Азію й за Урал. У числі з 14 серпня наведено деякі відповіді з анкети, розданої багатьом учням середніх шкіл по селах. „Серед опитаних лише 15,2 відсотка виявили бажання залишитись у селі, інші—ні. „Чим бажають стати сільські учні?" „8,5 процента сільських школярів пов'язують своє майбутнє з селом, 6,4 — мріють бути робітниками, 85,1 — пілотами, вчителями, космонавтами і т. п. Причин тут багато. І справа не лише в заробітній платі, незадовільних культурно-побутових умовах. Треба піднімати престиж сільськогосподарських професій" Звичайно, справа не в „престижі", а в колгоспній панщині, заведеній Москвою в Україні.

ГРОМАДСЬКА БАЙДУЖІСТЬ

Внаслідок важкого економічного життя, виснажливої праці, постійних партійних утисків тощо — громадяни в СССР стають дедалі більш байдужими до всіх антигромадських проявів на вулицях міст. „Молодь України" з 13 серпня наводить багато прикладів, в тому один із Дніпропетровського: „Моя знайома тягла за руку свого друга від натовпу, серед якого п'яний бовдур чіплявся до дівчини. — Цього не можна допустити! Він же замахується на неї! — обурювався хлопець. — Яке твоє діло, Борисе? Самі розберуться. — наполягала Люда. І вони подались геть".

ТЮГ СТВОРИЛИ САМОТУЖКИ В СЕЛІ

Театр Юного Глядача — для дітей і молоді — створили вчителі, музики й любителі театру в селі Гожулах на Полтавщині. Вистави показують в сільському будинку культури. Історичні костюми пошили самі учасники, яких є 20 осіб. З великим успіхом кілька разів ішла вистава „Попелюшка". Але райпартком вже накладає „руку": перший на Полтавщині сільський ТЮГ буде ставити виставу про зрадника батьків — Павку Морозова...

ПЕРЕСИХАЮТЬ РІЧКИ Й ОЗЕРА

„Молодь України" з 6-го серпня: „Прагнемо одержати більше зерна — звільняємо площі від лісів. І, втративши свого захисника, міліють, замулюються струмочки і джерела, висихають ставки. Родить жито рік, другий, а на третій — пнеться порожній колос. Горе-господарник сушить голову: що ж вдіяти? І землю здобрюю, і з шкідниками борюся. Пересох струмочок, зникла й річка Чичиклея на Миколаївщині, яку він живив. Поросли комишем ставки у Сиишняках на Київщині. Затягнулася мулом річечка Вошива і, вмираючи, забруднює Оріль. Пам'ятають старі полтавчани Пілігул з його чистою глибоководдю, рибою, сінокосами, луками. А тепер тягнеться десятками кілометрів суха долина". Це — один із зразків „соціялістичного господарювання" в Україні, що викликає тривогу навіть в офіційній пресі.

ПЕРШИЙ ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ В РОСІЇ СТВОРИВ ЛАТИШ

У квітні 1918 року, коли земля в комуністів горіла під ногами, особливо в Україні — тоді незалежній державі УНР, В. Ленін підписав декрет про „монументальну пропаґанду" і вказав, що треба негайно встановити пам'ятник Тарасові Шевченкові. Розрахунок „вождя революції" був зрозумілий. 29 листопада того ж року в Петрограді був відкритий „тимчасовий гіпсовий монумент Т. Шевченка", який простояв 8 років і знищивсь від дощів та снігів. Україна вже була в складі „СССР", тож ніхто того монументу не відновляв... Тепер виявилось, що навіть такий „монумент" виконав у Росії не росіянин, а латиський скульптор Ян Тільберґ. „Молодь України" з 3 серпня повідомляла, що скульпторові тепер 90 років і що його „пощастило відшукати"... в Латвійській ССР, де він працює в Академії Мистецтв.

ЗРОСІЙЩЕНІ ЯКУТИ І УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ

В репортажі, надрукованому в „Молоді України" з 11 серпня, журналіст Л. Байдак розповідає про політ в Якутську АССР, де вічна мерзлота і де у воді бракує солей, бо підземні води вічно замерзлі й люди мусять пити розтоплений сніг. Журналіста з України вразили багатства лисиць та соболів, але він із спокійною совістю знайомить з якутами з такими прізвищами: Мих. Косолей, М. Протопов, Марія Сємьонова й подібні. На фотознімках зображені типові для монгольської раси люди з вузькими очима і широкими вилицями, але вже з російськими прізвищами.

ДАР ЛЮБОВИ ДЛЯ ПЕРВОЄРАРХА

З нагоди відвідин Його Блаженства Верховного Архиєпископа Кир Йосифа Сліпого в Стемфордській Єпархії напевно охочемо виявити нашу щедрість і зложити пожертву також поза збіркою у церкві, окремо від себе особисто, на собор св. Софії і на Український Католицький Університет св. Климента в Римі. А що всі пожертви будуть безпосередньо передані Його Еміненції Кардиналові Йосифові, то треба витяти поніжче зголошення і виповнити його.

ДАР ЛЮБОВИ ДЛЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО
GIFT FOR JOSYF CARDINAL SLIPYJ

Ім'я і прізвище
Name ______

Адреса
Address ______

Сума
Amount $ ______

Виставлений чек на:
JOSYF CARDINAL SLIPYJ FUND

разом із виповненим зголошенням просимо післати на адресу:

BISHOP'S CHANCERY OFFICE
Stamford, Conn. 06902
161 Glenbrook Road

ТАРЗАН, ч. 6046. Іто лізе в печеру!

— Тарзане! Я бачу діру вгорі . . Вода з неї виходить!

— Іто! Це дощ виполокав печеру в середині! Велику печеру! Я бачу вгорі світло! Я не можу влізти до неї!
— Але я можу, Тарзане!

— Іто! Ось наша єдина можливість! Тримайте шнур довкола себе. Вилізьте аж до щілини на верху печери. А тоді йдіть за шнуром назад до мене і скажіть мені, що там є! Обережно, Іто!